

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva neprovdané matky a dítěte narozeného mimo manželství“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 24. července 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Postavení neprovdané matky a dítěte narozeného mimo manželství je citlivým a dlouhodobě diskutovaným tématem rodinného a sociálního práva. Současná právní úprava sice vychází ze zásady rovnosti všech dětí bez ohledu na okolnosti jejich narození, přesto se v praxi objevují složité situace, kdy neprovdaná matka čelí právní nejistotě, sociálnímu tlaku nebo absenci jasné podpory při zajišťování péče o dítě. Rozhodující úlohu zde hraje OSPOD, matrika, soud i systém sociální pomoci, které musí v zájmu dítěte efektivně spolupracovat.

Právní otázky určení otcovství, vyživovací povinnosti, příspěvku na těhotenství a porod či dočasné péče bývají často komplikované i procesně. Přidávají se případy anonymních porodů, nezapsaného otcovství, popření otcovství, střídání bydlišť nebo zásahy do péče kvůli konfliktu mezi rodiči. Novelizace občanského zákoníku a souvisejících předpisů od roku 2026 tyto situace doplňují o důraz na zákaz tělesných trestů, zákaz ponižujících opatření, participaci dítěte na rozhodování a nový důraz na rovnost rodičů i v nesezdaném soužití. To vše vyžaduje schopnost pracovníků OSPOD i dalších institucí kvalifikovaně vyhodnocovat konkrétní situace, poskytovat právně jisté poradenství a současně chránit důstojnost všech zúčastněných.

Seminář propojuje právní, sociální a etické aspekty postavení neprovdané matky a dítěte narozeného mimo manželství. Výklad se zaměřuje jak na určení rodičovství, tak na praktické otázky péče, výživy, bydlení, informování i ochrany práv dítěte. Důraz je kladen na interpretaci občanského zákoníku, zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ZŘS a Úmluvy o právech dítěte.

Účastníci se naučí formulovat stanoviska, podněty i návrhy tak, aby obstály právně i lidsky – a posílí schopnost komunikovat citlivá témata v souladu s principy respektu, důvěry a odbornosti.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- aplikovat právní rámec rovnosti dětí bez ohledu na okolnosti narození
- rozlišit právní postavení neprovdané matky, otce a dítěte
- určit postup při určení, uznání i popření otcovství
- připravit návrh na výživné a příspěvek na těhotenství a porod
- vyhodnotit potřeby matky a dítěte z hlediska sociálně-právní ochrany
- navrhnout opatření ve prospěch dítěte v souladu s nejlepším zájmem
- zohlednit zákaz tělesných trestů a ponižujících opatření ve výchově
- posoudit způsobilost rodičů a kvalitu péče
- komunikovat s matkou, dítětem a otcem citlivě a zákonným způsobem
- vyhodnotit podklady a vést spisovou dokumentaci v souladu s GDPR
- argumentovat při soudních řízeních i správních postupech
- aplikovat judikaturu českých i mezinárodních soudů
- spolupracovat s matrikou, zdravotnictvím, soudy i sociálními službami
- poskytovat poradenství v krizových a přechodných situacích
- hájit nejlepší zájem dítěte i v konfliktních vztazích rodičů

Obsah kurzu:

1. Právní rámec postavení neprovdané matky a dítěte

- Zásada rovnosti všech dětí bez ohledu na manželský status rodičů
- Zakotvení v občanském zákoníku, ZSPOD, ZŘS a Úmluvě o právech dítěte
- Práva a povinnosti matky, otce a dítěte
- Kompetence OSPOD a matriky
- Právní následky nesezdaného soužití rodičů
- Novelu účinnou po 1. 1. 2026 a jejich dopady
- Vztah mezi právem na rodinu a ochranou dítěte
- Mezinárodní kontext a etické souvislosti

2. Určování a popírání otcovství mimo manželství

- Tři zákonné domněnky otcovství (§ 776 a násl. OZ)
- Uznání otcovství souhlasným prohlášením rodičů
- Určení otcovství soudem a procesní aspekty
- Popření otcovství a lhůty pro podání návrhu
- Role matriky, soudu a OSPOD
- Důkazní prostředky – DNA testy, svědecké výpovědi, listiny
- Ochrana osobních údajů a spisová jistota
- Právní důsledky určení i popření otcovství

3. Nároky neprovdané matky

- Výživné neprovdané matky (§ 920 OZ)
- Příspěvek na úhradu nákladů těhotenství a porodu
- Náklady spojené s výživou matky po dobu porodu
- Důkazní břemeno a procesní uplatnění nároků
- Možnost dohody a soudní vymáhání
- Postavení OSPOD jako zprostředkujícího orgánu
- Souběh s dávkami státní sociální podpory

- Možnost mediace a mimosoudní dohody

4. Práva dítěte narozeného mimo manželství

- Rovné právní postavení všech dětí
- Právo dítěte na výživu, péči, kontakt a informace
- Právní rámec styku a péče o dítě
- Nepřímý styk a elektronická komunikace
- Zásada kontinuity výchovného prostředí
- Ochrana osobních údajů a citlivých informací
- Právo dítěte být slyšeno
- Nejlepší zájem dítěte jako interpretační pravidlo

5. Péče o dítě a postavení rodičů

- Smluvní úprava péče rodičů nesezdaných
- Možnost střídavé nebo výlučné péče
- Rozhodování o zásadních otázkách dítěte
- Povinnost spolupráce rodičů a informování
- Ochrana dítěte při konfliktu mezi rodiči
- Procesní kroky při neshodě o péči
- Role OSPOD jako opatrovníka
- Dohody a jejich schválení soudem

6. Ochrana matky a dítěte v krizových situacích

- Zajištění bezpečí matky a dítěte po porodu
- Ochranná opatření a předběžná rozhodnutí
- Spolupráce se zdravotnickými zařízeními
- Případy domácího násilí a nátlaku
- Postup OSPOD a návazné služby
- Zajištění bydlení a sociální podpory
- Povinnost mlčenlivosti a sdílení informací
- Etická pravidla při práci s obětí

7. Participace dítěte a jeho hlas v řízení

- Právo dítěte být slyšeno podle § 867 OZ
- Způsoby zjišťování názoru dítěte
- Přiměřenost k věku a vyspělosti
- Záznam rozhovoru a forma shrnutí
- Postavení kolizního opatrovníka
- Konflikt mezi názorem a zájmem dítěte
- Povinnost odůvodnit nezohlednění názoru
- Důvěrnost a citlivá komunikace

8. Zákaz tělesných trestů a výchovná opatření

- Nový zákaz tělesných trestů a ponižujících opatření
- Výklad podle Úmluvy o právech dítěte a Komentářů Výboru OSN
- Hodnocení kvality výchovy
- Postup OSPOD při podezření na porušení zákazu
- Spolupráce s odbornými službami
- Prevence domácího násilí
- Etické limity výchovy
- Příklady z praxe a doporučení

9. Důkazní a procesní aspekty řízení

- Shromažďování a hodnocení důkazů
- Digitální důkazy (chaty, fotografie, e-maily)

- Zásada volného hodnocení důkazů
- Zajištění autenticity a integrity dat
- Nahlížení do spisu a GDPR
- Povinnost odůvodnění rozhodnutí
- Dokumentace komunikace rodičů
- Přehled soudních rozhodnutí

10. Role OSPOD a meziinstitucionální spolupráce

- OSPOD jako poradce, opatrovník i kontrolní orgán
- Spolupráce s matrikou, soudy a zdravotníky
- Komunikace s nezletilými rodiči
- Předávání informací a koordinace služeb
- Standardy spisové dokumentace
- Etické zásady výkonu veřejné moci
- Sdílení dat v rámci GDPR
- Kontrola a zpětná vazba

11. Judikatura a mezinárodní srovnání

- Rozhodnutí ÚS, NS a ESLP o rovnosti dětí a postavení matek
- Výklad § 920 OZ a příbuzných ustanovení
- Dopady judikatury na procesní praxi
- Evropská doporučení k rodičovství mimo manželství
- Komparace právních úprav v EU
- Inspirace z rozhodnutí zahraničních soudů
- Reflexe české praxe a legislativních návrhů
- Doporučení pro metodickou praxi

12. Diskuse a závěr školení